PROSTOR
Daniel Wisser
012
Přeložila Magdalena Štulcová

PROSTOR

Daniel Wisser

PROSTOR

Daniel Wisser

012

Přeložila Magdalena Štulcová

Praha, 2026

PROSTOR

Kniha vychází s laskavou podporou
Bundesministerium für Wohnen, Kunst, Kultur, Medien und Sport

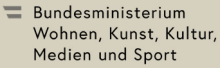

© Daniel Wisser 2023
Translation © Magdalena Štulcová 2026
Czech edition © PROSTOR 2026

ISBN 978-80-7260-691-7

Věnováno Haimo Wisserovi

narodil jsem se 17. srpna
rostl jsem
ale neuvědomoval jsem si to
učil jsem se mluvit
shazovat kostky
potom jsem umřel
17. srpna
jen jeden rok jen jeden rok
mi pánbůh daroval
zato byl bohatý
když se nad tím dobře zamyslím

— Konrad Bayer

Donkey-kong

01. 07. 2022

Nikki chce s Leonií a se mnou jet k moři. Neřeknu jí, že moře nesnáším (nebo se ho bojím?). Rozhodl jsem se, že nechci, aby můj životopis napsala ghostwriterka, která to pak podepíše mým jménem. Napíšu ho sám a mám na to nanejvýš dva tři měsíce času.

Všichni se mě pořád znovu a znovu ptají, co jsem si po probuzení ze všeho nejdřív pomyslel. *There will be an answer*: Myslel jsem si, že jsem želva. Přirozeně to říkám jenom proto, abych prostě něco řekl. Ve skutečnosti jsem si pomyslel, že mě přesunuli na umření do jiného pokoje. Měl jsem rakovinu, to jsem věděl. Rakovinu prsu. Někomu, kdo onemocní rakovinou, normálně lidi pokrytecky vyjadřují soucit. Zato muži, když onemocní rakovinou prsu, se dostane leda přihlouplého uchechtnutí. Jako kdyby muž nemohl trpět rakovinou prsu zrovna tak jako žena! Já jsem měl rakovinu prsu, jenže já jsem na ni nezemřel. Mělo to jenom tak vypadat, jako že jsem umřel na rakovinu. Ve skutečnosti to byla vražda.

Všichni se mě ptají, co bylo to první, na co si vzpomínám. Říkám: DDT. V pokoji to páchlo po DDT. A v místnosti se mnou byl ještě někdo další. Měl jsem zavřené oči, ale slyšel jsem ji mluvit. Ji – protože to byl ženský hlas.

– Skoro tě neslyším. Je tu špatný signál.

Otevřely se dveře. Najednou jsem uslyšel ještě další hlas:

– Jdeš taky do kantýny?

– Co je dneska k jídlu?

Kroky. Jeden hlas pomalu, skoro jako dítě, předčítá:

– Úterý, 9. listopadu 2021: Masové kuličky obalené slaninou.

– No co. Člověk žije jenom jednou a nejspíš ani ne moc dlouho.

Kroky. Otevřely se dveře, zavřely se dveře. Obě byly pryč. Otevřel jsem oči.

Každý chce vědět, co jsem jako první spatřil. *There will be an answer*: Ježíše. Laciného, od slunce vybledlého dřevěného Ježíše se zkřivenou tváří, možná kvůli tomu DDT, které v pokoji smrdělo. Co to je za mizerný nemocniční pokoj, v němž visí dva mizerné akrylové obrázky a jeden mizerný dřevěný Ježíš. A velké hodiny. Ukazují dvě hodiny dvacet dva minut.

Ještě mi taky znělo v uších datum, jak je četla jedna z těch dvou žen: 9. listopadu 2021. Přemýšlel jsem. 2021 je trojkové číslo. V desítkové soustavě mu říkáme šedesát jedna. Dřív jsem měl ten vzorec v hlavě, teď jsem musel mocniny počítat.

0 1 2 10 11 12 20 21 22 100 101 102 110 111 112 120 121 122 200 201 202 210 211 212 220 221 222 1000 1001 1002 1010 1011 1012 1020 1021 1022 1100 1101 1102 1110 1111 1112 1120 1121 1122 1200 1201 1202 1210 1211 1212 1220 1221 1222 2000 2001 2002 2010 2011 2012 2020 2021

2021 bylo trojkové číslo pro desítkovou hodnotu 61, ale vzorec na převádění, který jsem dřív ovládal i ze spaní, mi úplně vypadl. Podíval jsem se znovu na Ježíše a napadlo mě: *Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůn své slávy*.

Po chvíli zase někdo vstoupil do pokoje. Žena ve

světlemodrých kalhotách a světlemodré haleně. Světlemodrá vzala do ruky malý černý přístroj a hladila ho prstem. Ten předmět mi připomněl ruční digihry, které jsem dřív rád hrál. *Donkey-kong* byla moje nejoblíbenější. Člověk mohl rozklapnout malou konzoli a hrát na dvou obrazovkách. *Multi Screen*, tak to nazývali na obalu. Najednou světlemodrá promluvila:

– Promiň, skoro tě neslyším. Počkej! Jo, teď je to lepší!

Viděl jsem sice její brýle a odstávající uši, ale bradu, ústa a nos měla zakryté chirurgickou rouškou. Dlouho jsem ji pozoroval, až se najednou obrátila ke mně a všimla si, že se na ni dívám. Vstala, popošla k mé posteli, zůstala stát a pomalu mi pohybovala rukou sem a tam před očima.

– To není možné! Haló! Slyšíte mě? Haló! Pane Monteliusi! Vy mě slyšíte?

Nesledoval jsem očima její ruku, díval jsem se jí do očí. Přitom jsem si uvědomil, že nemá odstávající uši, že jí ty uši ohrnují gumičky od chirurgické roušky. Ale ta rouška nebyla normální chirurgická rouška. Byla vepředu zašpičatělá, jako zobák karnevalové masky.

– Člověk žije jenom jednou a nejspíš ani ne moc dlouho.

Asi jsem se vyděsil ještě víc než ona, když jsem uslyšel svůj hlas. Můj vlastní hlas mi zněl cize, plechově a (Sorayo, doplň sem, prosím, ještě nějaké adjektivum). Jako když člověk nahraje sám sebe na magnetofon.

– Tohle jsem přece před jídlem řekla *já* sestře Vanesse. Vy jste nás poslouchal?

– *Sunday's on the phone to Monday. Tuesday's on the phone to me.*

– Pane Monteliusi! Tohleto... no to je zázrak!

Byla totálně vyvedená z míry. Vyčesané vlasy jí v jednom kuse poskakovaly nahoru dolů. Protože byla dalekozraká a pod brýlemi vypadaly její oči větší, působila ještě mnohem rozrušeněji. Postrčila si brýle výš na nos, takže jí zvětšovaly i obočí. Já jsem ale viděl její obočí rozmazaně, protože dech vycházející z roušky nahoru na obličej zmatněl skla na brýlích.

– Vy jste... Vy jste... vy jste se probral! Prosím vás, počkejte chvilku!

Vyřítila se z pokoje. Podíval jsem se na hodiny. Stále ukazovaly dvě hodiny dvacet dva minut. O chvíli později se vrátila s další ženou, která měla na sobě bílý lékařský plášť. Ta v bílém lékařském plášti držela v ruce plastový kelímek. Zatímco vcházela dovnitř, v jednom kuse povídala a mě si vůbec nevšímala.

– Já jsem tak strašně unavená. Možná jsem to taky chytla. To je jeden den blbec za druhým. Navíc mi včera kikslo auto. Zrovna uprostřed jízdního pruhu na městském okruhu. Doufám, že mi to v servisu dají do zítřka dohromady. Metrem v žádném případě nepojedu, zrovna teď, když přichází nová vlna!

– Já taky metrem nejezdím, jezdím na kole.

– Oni teď navíc sázejí na tu kolektivní imunitu, jako ve Švédsku. Jako u zvířat, tam se tomu říká stádní imunita. Tak tedy – jak se vede našemu zombie?

Posadila se ke mně na postel. Přečetl jsem si cedulku na jejím plášti: Vrchní lékařka MUDr. Kerkhoffová. (Má nějaké křestní jméno? zeptá se Soraya. Myslím, že se jmenovala Carmen. Ale to nehraje roli. Nebo hraje?) Tím *zombie* měla na mysli mě, ve skutečnosti ale

působila jako zombie ona. Pořád ještě držela v ruce ten plastový kelímek, pak se rozhlédla a odložila ho na stolek vedle postele.

– Počkejte, musím si nasadit roušku.

Sáhla do pláště, vyndala chirurgickou roušku a chirurgicky plné rty se schovaly. Nechápal jsem, proč tady všichni nosí chirurgické roušky. Doktorka Kerkhoffová mě uchopila za paži a změřila mi pulz. Díval jsem se na kelímek.

– Jak dlouho trvá, než se ten kelímek rozloží?

Vrchní lékařka nereagovala. Světlemodrá rozčileně pobíhala sem a tam, hledala papír a tužku, vzala do ruky donkey-konga a přistrčila si k posteli židli.

– Čtyři sta padesát let?

Světlemodrá si přisunula židli úplně těsně k mojí posteli a seděla po mé levé straně. Cítil jsem její dech. Asi to byly ty masové kuličky.

– Mohl byste, prosím, zopakovat, co jste právě řekl?

– Ptal jsem se, jak dlouho trvá, než se rozloží tenhle plastový kelímek.

Vrchní lékařka sáhla do nohou postele a ze zavěšené igelitové kapsy vytáhla list papíru. Chvíli jí trvalo, než papír vylovila.

– Plasty, plasty, plasty.

– Vypadá to, že má v hlavě jenom plasty.

Doktorka Kerkhoffová mluvila pouze se světlemodrou, se mnou ne.

– To se pořád ještě pije z plastových kelímků?

Lékařka se mi poprvé podívala do očí a kroutila hlavou. Pak cosi načmárala na papír.

– Uděláme novou laboratoř. O jeho hodnotách

s vámi budu potřebovat mluvit, paní Hansonová. Řeknu to hned sestrám. Sondu ponecháme. Jestli může polykat, ať zkusí něco kašovitého. Katétr zůstává. Potřebuju znát jeho hodnoty průběžně po celých čtyřiadvacet hodin!

Pak vrchní lékařka doktorka Kerkhoffová vstala, vyšla ven z pokoje a zabouchla za sebou dveře. Světlemodrá se přisunula blíž k posteli.

– Pane Monteliusi!

– Erik. Jmenuju se Erik. Můžete mi tykat.

– Radši bych zůstala u vykání.

– Jak chcete. Kdy mě budou operovat?

– Nebudou vás operovat. Jak jste na to přišel?

– Tak proč nosí všichni ty chirurgický roušky?

– To vám vysvětlím později.

– Později je pozdě.

– Pane Monteliusi, já se jmenuji Lillemor Hansonová.

Lillemor si malíčkem přitiskla brýle na nos a pokývala hlavou.

– Ráda bych si s vámi promluvila. Nebude vám vadit, když si to budu nahrávat?

– Když to pak nebudu muset poslouchat. Můj hlas...

– OK, tak začínáme.

Lillemor před sebe položila donkey-konga a párkrát po něm přejela prstem.

– Ten váš donkey-kong, to je kazeťák?

– Prosím?

– Tady to.

– To je... To vám vysvětlím později.

Zase už to její později. To je kdy? Není žádné později.

Hodiny na dveřích ukazují pořád dvě hodiny dvacet dva minut.

– Pane Monteliusi, jak se cítíte?

– Cítím DDT. Proč?

– Já nic necítím. Jaká byla vaše první myšlenka, když jste se probral?

– Nultá myšlenka. Začínáme počítat vždycky od nuly.

– Když myslíte...

– Tak tedy – myslel jsem... myslel jsem, že jsem želva. Kurma. Pozice želvy. V józe.

– Pane Monteliusi, víte, kdy jste se narodil?

– 29. února 1952.

– No ne, to je správně. Takže vy jste vlastně žil už v době podepsání Rakouské státní smlouvy!

– Pokud je právě tohle to první, co vás při tom napadne...

– A víte, co je dneska za den?

– Masové kuličky obalené slaninou... úterý.

– Správně. Dnes je úterý. Úterý 9. listopadu. A víte, který je rok?

– Jakže se jmenujete?

– Hansonová.

– Myslím křestním jménem.

– Lillemor.

Připadalo mi legrační, že si se mnou odmítla tykat a musel jsem ji oslovovat *paní Hansonová.*

– Lillemor je hezké jméno.

– Díky. Jako dítě jsem za to rodiče nenáviděla, že mi dali jméno Lillemor. Ale za tu dobu...

– Myslím, že se k vám hodí.

– To je jedno. Jméno je jen zvuk a dým, jak pravil Goethe.

– Teď mluvíte jako můj otec.

Vyprávěla mi o sobě, kde se narodila, kde vyrůstala, o svém otci, který pocházel ze Švédska, a o studiích. Většinu jsem neposlouchal. Prostě jsem se nedokázal soustředit. Bylo to jako s tím vzorcem pro převádění desítkových a trojkových čísel. Neudržel jsem pozornost a vzdal jsem to. Přesto jsem si přál, aby Lillemor mluvila dál a já nemusel nic říkat. Jenomže ona mi kladla otázky.

– Váš otec byl taky Švéd? Montelius je časté švédské jméno.

– Co máte pořád s mým otcem?

– Pane Monteliusi, to *vy* jste začal mluvit o svém otci. Ne já.

– To určitě ne! Já otce jako takové nenávidím. Otcové jsou nezajímaví. Ten můj neustále jen četl a citoval.

– Takže váš otec byl vzdělaný člověk?

– Dost! Nechci mluvit o svém otci.

Dozvěděl jsem se, že Lillemor vystudovala psychologii. Její specializace byla duševní rehabilitace pacientů po kómatu.

– Takže já jsem po kómatu?

– Přesně vzato – nejste. Ale byl jste dlouho v bezvědomí, pane Monteliusi. Velmi dlouho. Skoro třicet let.

– Proč jsem se teď probral?

– Myslím, že nejdřív byste si měl na všechno zvykat. Budeme o tom hovořit, uslyšíte hodně nového. Bude to chtít čas.

Podíval jsem se znovu na hodiny nade dveřmi. Lillemor si všimla, že už ji neposlouchám.

– Jste unavený? Tak pro dnešek skončíme.

– Ta doktorka, co tu byla...

– Doktorka Kerkhoffová. Ano. Co je s ní?

– Říkala, že má rozbitý auto.

– Zapamatoval jste si opravdu všechno. Ano, to říkala.

– Mohla byste mi říct, na co to její auto jezdí?

– No, na naftu nebo na benzín. Proč? Jak mám vědět, jaké auto má paní doktorka?

– Na naftu nebo na benzín...

– Pro dnešek stačí, pane Monteliusi.

– Nevím, kolik je hodin.

– Já ano. Dvě dvacet dva.

Ukázal jsem na stěnu. Lillemor se podívala na hodiny a zasmála se.

– Ty hodiny se zastavily. Řeknu to technikům.